

Foto: Wikipedia

Garnisonsminnen berättar nummer 4 har nu kommit till Kavallerikasern på Lidingsvägen. Christian Braunstein berättar för oss.

Där inget annat är angivet är bilderna tagna av författaren.

K 1 kasern på Lidingövägen

Den kände arkitekten Erik Josephsons första stora kasernbyggnadsuppgift i Stockholm bestod i att utforma ett nytt kasernetablisement för Livgardet till häst. Hans ritningar fastställdes i oktober 1894 och arbetet påbörjades omedelbart. Invigningen skedde den 25 september 1897 och totalt fanns det då 23 byggnader:

- kanslikasern
- underofficersbyggnad (riven)
- vakt- och arrestbyggnad (riven)
- matinrättning
- marketenteri
- fem stallbyggnader (två rivna)
- ridhus (eldhärjat och rivet)
- exercis- och gymnastikhus med fordonsförråd (rivet)
- sjukstall (rivet)
- skostall och skosmedja med verkstäder (rivet)
- pistolverkstad (rivet)
- vagnsskjul och tvättstuga (rivet)
- två avträdesbyggnader (rivna)
- fyra gödselstäder (rivna)
- ammunitionsskur (rivet)

Byggnaderna placerades rektangulärt med en inre grusbelagd kaserngård. Exercishus och marketenteri byggdes av trä medan övriga hade rött fasadtegel, dekorerat med kalkstenslister och sandstensreliefer. Etablisementets totala kostnad blev 1 645 681 kronor varav för kanslikasernen 543 050 kronor.

Foto: Wikipedia

Kanslikasernen består av ett tornartat mittparti, sidolängor samt gavelflyglar. Mittpartiet har fyra våningar och var avsett för expeditionslokaler, officersmäss och bostäder för subalternofficerare.

2013-12-11

Sida 3 (6)

Sidolängorna har tre våningar och innehöll logement medan flyglarna bland annat inrymde underofficersbostäder, sjukavdelning, kompaniexpeditioner och lektionsrum. I mittpartiet finns längst ned ett hästskoformat valv och högst upp på tornet en förgylld kunglig krona.

Marketenteriet i sin ursprungliga färg

Underofficersbyggnaden, vakt- och arrestbyggnaden och **marketenteribygnaden** har (hade) likartad arkitektur vad avser säteritaken, fönstrens form, takkuporna, gördellisterna samt fönsterdynam- och slutstenarna.

I vakt- och arrestbyggnaden fanns även en bostad för väbeln.

Underofficersbyggnaden med tre våningar innehöll bostäder för äldre underofficerare.

Trots att marketenteribygnaden av ekonomiska skäl byggts av trä blev den färgmässigt inpassad i gemenskapen med kanslikasernen. I byggnadens andra våning var underofficers- och underbefälsmässarna belägna.

Äntligen ett nytt ridhus! (Thomas Eckered)

Ridhuset var lika långt som kanslikasernen och beläget mitt emot denna. Det hade rundbågiga fönster mellan fasadtegelpilastrar och mittdelen hade ett reliefprytt gavelfält och ett balustradomgärdat tornur med slagverk och spira på taket. Ridhuset eldhärjades omedelbart efter de olympiska ryttartävlingarna 1956 och revs av påstådda ekonomiska och stadsplanetekniska skäl något år senare. Ett nytt mindre ridhus byggdes på

samma plats i början av 1960-talet vilket nu har rivits och ett nytt, större ridhus är under uppbyggnad. Det kommer att invigas under 2014.

Exercishuset med sin stora gymnastiksal hade i sin källare även K 1:s enda garageutrymmen.

De fem **stallbyggnaderna** hade plats för vardera 100 hästar – en skvadron. Till vänster låg ursprungligen Liv-, 2. och 3.skvadronerna och till höger, med en trädunge framför, 5. och 4.skvadronerna jämte exercishuset. Framför Livskvadrons stall låg en bassäng för hästar och på stallarnas bakre kortsidor låg två torrtoaletter. I början av 1900-talet byggdes ytterligare ett mindre stall bortom 3.skvadrons vilket benämndes kulsprutestallet.

Matsalsbyggnaden med ett senare tillbyggt kök är interiört alltjämt i sitt ursprungliga skick och är den äldsta militära matsal som fortfarande är i bruk.

Matsalen (Thomas Eckered)

Matsalen (Thomas Eckered)

De stora rivningarna

De största ingreppen på kasernen gjordes i början av 1960-talet i samband med uppförandet av en ny byggnad, ursprungligen avsedd för Fortifikationsförvaltningen och Försvarets civilförvaltning, den så kallade Bastionen. Från början av 1970-talet inhystes de centrala staberna där och byggnaden omdöptes till Militärstabsbyggnaden.

Planen för denna byggnad fastställdes på ett sådant sätt att alla byggnader i den västra delen av kasernområdet måste rivas. Bland de större fanns två stallar, exercishuset, underofficershuset, sjukstallet samt vakt- och arrestbyggnaden. Den ursprungliga och enhetliga miljön blev härigenom grundligt förstörd. Det var en kulturell skandal som tyvärr inte går att göras ojord.

Dagsläget

De återstående byggnaderna används alltjämt i stort för sina ursprungliga ändamål. Officersmässen, stabsarbetsplatser och soldater finns kvar i kanslikasernen och marketenteriet fungerar. Matsalen renoverades på 1980-talet, två stallar byggdes om enligt moderna principer i början av 2000-talet och det tredje blev ett modernt förråd. Köket har också byggts om och under över alla under – ett nytt, stort ridhus är under uppförande. Även om många har försökt så är det svårt att ta död på K 1!

Utbildning

De soldater som bodde i kasernen har utbildats för att fylla en plats i den svenska krigsorganisationen. Utbildningsmålen har dock varit mycket skiftande under de 115 år som gått sedan kasernen byggdes.

Från 1897 och fram till 1920-talet utbildades beridna ryttarskvadroner som ingick i fältregementet. Även om uniformsfärgen ändrades från ljusblått till grått så skedde striden med sabeln som vapen, till häst. Avsuttens strid med karbin var fortfarande en andrahandsuppgift. Regimentet tillhörde Östra arméfördelningen.

Efter 1.världskriget ändrades strids sättet radikalt – avsuttens strid blev det normala och nya vapen som kulsprutor och pansarbilar tillfördes.

1929 organiserades regimentet på tre ryttarskvadroner och en teknisk skvadron. I fältkavalleriregementet fanns tre ryttarskvadroner, en kulspruteskvadron, en skytteskvadron och en pansarbiltropp. 1937 försvann regimentet och ersattes av kavalleribataljonen som bestod av ryttarskvadron, en pansarbilskvadron och en cykelskvadron samt stab och tross. Rytтарbataljonerna var fördelningsförband (K 1 organiserade IV.bataljon avsedd för IV.fördelningen) och under 2.världskrigets beredskapstid var dessa bataljoner ofta de första förband som kallades in för att bevaka en hotad gräns. Även kavalleribrigaden omorganiserades till ett helt motoriserat förband och var bland annat det första förband som förflyttades till Skåne den 11 april 1940.

Kavalleribataljonerna gick i graven i slutet av 1940-talet och ersattes av beridna jägarskvadroner och K 1 som 1949 reducerats till Livgardesskvadronen blev utbildningsansvarigt för regimentets tidigare ryttarskvadroner vilka i slutet av 1950-talet omorganiserades till jägarskvadroner (2. och 3.jskv). Av olika skäl utgick denna uppgift 1957 och de värnpliktiga utbildades därefter till spanings soldater vilka efter grundutbildningen krigsplacerades individuellt på olika infanteribrigader. Det var vid denna tidpunkt som även Stockholms stabskompani underställdes K 1.

1970 skickades några officerare till K 3 för att lära sig militärpolitistjänsten vilken därefter successivt övertogs i början av 1970-talet. Trots förbandets namn utbildades nu militärpoliser på två skvadroner vilka krigsplacerades som militärpoliskompanier under några år fram till att K 1 1975 blev försvarsområdesregemente och då bytte namn till Livgardets dragoner. 1983 bytte Stockholms stabskompani namn till 3.skvadron.

Under 1980-talet tillkom, inför hotet om ett överraskande inlett anfall mot Sverige, ytterligare en förbandstyp vid K 1 som under åren 1984-1994 ingick i Svea livgarde – antisabotageskvadroner vilka av politiska skäl dock döptes till militärpolisskvadroner i krigsorganisationen. Utbildningsmässigt tillkom då 4.beredskapsskvadron som delvis utbildades i Kungsängen.

Under 1990-talet och fram till omorganisationen 2010 utbildades två militärpoliskompanier och en militärpolisskvadron. Dessutom hade den beridna garnisonstjänsten funnits kvar under hela den här beskrivna

2013-12-11

Sida 6 (6)

perioden. Under de senaste decennierna var det värnpliktiga ur militärpolis kompanierna – normalt Liv- och 2.skv – som svarat för denna. Från 2010 sätter K 1-delen inom Livgardet upp en säkerhetsbataljon och två militärpolis kompanier samt Livskvadron som, tillsammans med Livkompaniet ur f d I 1, bildar Livbataljonen och svarar för garnisonstjänsten. Från 2012 är hela Livbataljonen placerad på Lidingövägen. K 1 lever vidare!

Några fyrfota vänner som kämpat väl!

Gravsten för stamhäst nr 3 ur 2 skv 1901-1927

Hundgravsten Skrållan VID
(Very Important Dog)